

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO NA ROK 2020/2021

Opracowanie: Alicja Kulpa - doradca zawodowy

1. Podstawy prawne dotyczące realizacji doradztwa zawodowego w szkole

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w przedszkolach, szkołach i placówkach regulują m. in.:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty, w której zapisano, że system oświaty zapewnia przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia
- Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r., wymieniając zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej jako jedne z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły.
- Szczegółowe regulacje wprowadzają rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej, m.in. w sprawie doradztwa zawodowego, w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół oraz w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 w sprawie doradztwa zawodowego.

2. Struktura WSDZ opracowywanego na cykl kształcenia

A. Główny cel realizacji orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w szkole podstawowej i ponadpodstawowej :

Działania w zakresie doradztwa zawodowego w klasach I–VI szkół podstawowych obejmują orientację zawodową, która ma na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

Działania w zakresie doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII szkół podstawowych oraz w szkołach ponadpodstawowych mają na celu wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.

Celem doradztwa zawodowego w liceum ogólnokształcącym jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania i zmian decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

B. Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci:

Doradztwo zawodowe jest realizowane:

- w klasach I–VI szkoły podstawowej na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego,
- w klasach VII i VIII szkoły podstawowej oraz w szkołach ponadpodstawowych na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, na zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego,
- w szkole podstawowej na zajęciach z nauczycielem wychowawcą opiekującym się oddziałem;
- w szkole podstawowej i ponadpodstawowej w ramach wizyt zawodoznawczych, które mają na celu poznanie przez dzieci, uczniów i słuchaczy środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowanych u pracodawców,
- podczas grupowych zajęć związanych z doradztwem zawodowym prowadzonych przez doradcę zawodowego, które wynikają z ramowych planów nauczania;
- podczas zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami, prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców – m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli)
- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (jak np. szkolne targi edukacyjne, projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, festiwalu zawodów, w wizytach zawodoznawczych w zakładach pracy).

Działania związane z doradztwem zawodowym w szkole podstawowej i ponadpodstawowej są kierowane do trzech grup adresatów:

- uczniów,
- rodziców,
- nauczycieli.

Działania kierowane do uczniów:

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno--zawodowych;
- pomaganie uczniom w przygotowywaniu teczek „portfolio”;
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- określanie potencjału edukacyjno-zawodowego;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne, Ogólnopolski Tydzień Kariery
- umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych; uczelni wyższych,
- informowanie o ofercie kształcenia w szkołach programowo wyższych;
- umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego);
- wspieranie uczniów w przygotowaniu Indywidualnych Planów Działania (IPD);
- organizowanie spotkań z przedstawicielami zawodów;
- organizowanie spotkań z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań – młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy);
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
- stwarzanie uczniom klas VII–VIII oraz uczniom szkoły ponadpodstawowej możliwości udziału w ramach zajęć edukacyjnych w zajęciach u pracodawców lub w centrach kształcenia praktycznego – zgodnie z ich zainteresowaniami i potrzebami;

- umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez strony internetowe szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik, gazetkę szkolną doradcy zawodowego;
- organizowanie kącików zawodoznawczych, np. w świetlicy szkolnej, w salach edukacji wczesnoszkolnej;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, np. konkursy, festiwale czy prezentacje zawodów;
- umożliwianie uczniom udziału w tzw. lekcjach zawodoznawczych organizowanych przez szkoły ponadpodstawowe zawodowe;
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych;

Działania kierowane do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- prowadzenie lekcji otwartych;
- zwoływanie szkoleniowych posiedzeń rady pedagogicznej;
- organizowanie wizyt studyjnych w firmach;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

Działania kierowane do rodziców:

- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- informowanie o targach edukacyjnych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: biblioteczkę publikacji, stronę www szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik);
- włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.

C. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym

W szkole podstawowej i ponadpodstawowej w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej), nauczyciel-wychowawca w świetlicy szkolnej, nauczyciel-bibliotekarz, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, doradca zawodowy) oraz inne osoby zatrudnione w szkole, np. pielęgniarka szkolna.

Poniżej przedstawiono zakresy działań z obszaru doradztwa dla poszczególnych osób i formę organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;

- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.]

Doradca zawodowy:

- systematycznie diagnozuje zapotrzebowania uczniów, słuchaczy, rodziców, lokalnych i regionalnych sektorów rynku pracy na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego;
- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego
- opracowuje we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologami lub pedagogami, program doradztwa zawodowego oraz koordynuje jego realizację;
- wspiera nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami, psychologów i pedagogów, w zakresie realizacji działań określonych w programie Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego
- koordynuje działalność informacyjno-doradczą realizowaną przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizację i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.
- pomaga w określeniu mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego oraz zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów (konsultacje , rozmowy doradcze)
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;

- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym;
- współpracuje w szczególności z pracodawcami, placówkami, szkołami prowadzącymi kształcenie zawodowe, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli lub instytucjami rynku pracy w celu realizacji zadań

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej):

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;

- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;
- prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele-wychowawcy w świetlicy szkolnej:

- włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;
- rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

Nauczyciel-bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Inne osoby zatrudnione w szkole. np. pielęgniarka:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;
- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

Zależnie od koncepcji pracy szkoły podstawowej i ponadpodstawowej zakresy czynności dla poszczególnych osób angażujących się w realizowanie WSDZ w szkole mogą ulegać modyfikacjom.

D. Zasoby materialne przydatne w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w specjalnie przeznaczonych do tego sali lub innej sali, w której znajduje się komputer z dostępem do Internetu oraz rzutnik multimedialny. Doradca zawodowy ma zapewniony dostęp do pracowni komputerowej w celu prowadzenia zajęć grupowych. Uczniowie mają dostęp do komputerów, na których zainstalowane są programy edukacyjne np. w szkolnym centrum multimedialnym lub bibliotece. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu (doradztwo indywidualne) odbywają się w gabinecie lub pokoju z dostępem do Internetu dla doradcy zawodowego oraz dla uczniów.

Wyposażenie doradcy zawodowego stanowią:

- biblioteczka z materiałami i publikacjami dla uczniów, dla nauczycieli i rodziców (przewodnik po zawodach, teczki informacji o zawodach, poradniki, materiały zawodoznawcze, ulotki, broszury, klasyfikacja zawodów i specjalności itp.);
- sprzęt do ekspozycji materiałów drukowanych (tablice informacyjne, regały na książki, stojaki na ulotki itp.);
- sprzęt do powielania materiałów informacyjnych (np. drukarka, kserokopiarka);
- zbiory informacji drukowanych (informatory, ulotki, czasopisma specjalistyczne, itp.);
- zbiory informacji multimedialnych (filmy, płyty CD, programy komputerowe itp.);
- materiały wspomagające pracę doradcy i nauczycieli: ankiety, kwestionariusze, scenariusze zajęć itp.;
- materiały biurowe i inne niezbędne do realizacji zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, np. karty do flipcharta, markery;
- tablice (flipchart, ścienna, magnetyczna).

E. Sojusznicy – sieć współpracy

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wsparcie merytoryczne dla szkół, stanowią: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne i centra kształcenia praktycznego. Jednakże szkoła dodatkowo pozyskuje partnerów wspierających działania związane z doradztwem zawodowym. Są to instytucje, placówki, firmy, które mogą być zaangażowane w działania kierowane do trzech grup adresatów: uczniów, nauczycieli i rodziców.

Przykłady działań placówek współpracujących ze szkołą w obszarze doradztwa zawodowego:

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne (PPP):

- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;

- prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego;
- konsultowanie z doradcą zawodowym działań i dokumentów szkolnych (np. opracowań WSDZ);
- prowadzenie dla pracowników szkół szkoleń, kursów, szkoleniowych rad pedagogicznych;
- tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym.

Ośrodki doskonalenia nauczycieli (ODN):

- organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, konferencji dla doradców zawodowych oraz osób zainteresowanych doradztwem zawodowym,
- tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym,
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego.

Biblioteki pedagogiczne:

- udostępnianie szkołom informacji o usługach doradczych w regionie, wydarzeniach, konferencjach i szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego;
- wspieranie nauczycieli-bibliotekarzy w pozyskiwaniu, gromadzeniu i udostępnianiu informacji edukacyjno-zawodowych;
- gromadzenie i udostępnianie doradcom zawodowym i nauczycielom publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- współorganizowanie wystaw i spotkań z zakresu doradztwa zawodowego.

Szkoły ponadpodstawowe (szkoły programowo wyższe):

- udzielanie osobom zainteresowanym informacji na temat oferty edukacyjnej i zawodowej oraz zasad rekrutacji, itp.;
- prowadzenie laboratoriów, wykładów i warsztatów, rozwijających zainteresowania uczniów;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym – szczególnie dla klas VII i VIII;
- organizowanie Dni Otwartych dla uczniów klas VII i VIII.

Centra kształcenia praktycznego (CKP):

- organizowanie dla uczniów lekcji zawodoznawczych;
- współorganizowanie konkursów zawodoznawczych;
- organizowanie dla uczniów zajęć rozwijających ich zainteresowania i pasje;
- współorganizowanie przedsięwzięć o charakterze zawodoznawczym;
- informowanie uczniów ostatnich klas o możliwości odbywania zajęć praktycznych lub praktyk zawodowych.

Urzędy pracy, centra informacji i planowania kariery zawodowej oraz obserwatoria rynku pracy:

- informowanie o zmianach i trendach na lokalnym i krajowym rynku pracy;
- przedstawianie prognozy zapotrzebowania wśród pracodawców na pracowników;
- udostępnianie zasobów informacji edukacyjnych i zawodowych;
- współorganizowanie przedsięwzięć z zakresu doradztwa zawodowego;
- udzielanie informacji dotyczących rynku pracy za granicą (usługi doradców Sieci Europejskich Ofert Pracy EURES);
- udostępnianie publikacji m.in. na temat sytuacji na rynku pracy;
- współorganizowanie spotkań informacyjno-doradczych, np. dotyczących sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Stowarzyszenia branżowe:

- udzielanie informacji o istniejących firmach, potencjalnych pracodawcach w danej branży.

Cechy rzemiosł różnych i przedsiębiorczości, izby rzemieślnicze:

- udostępnianie informacji o organizacji praktycznej nauki zawodu w rzemiośle;

- wyszukiwanie pracodawców (rzemieślników, u których uczniowie w przyszłości mogą realizować praktyczną naukę zawodu);
- organizowanie konkursów zawodoznawczych dla dzieci i młodzieży.

Ochotnicze hufce pracy (OHP): centra edukacji i pracy młodzieży, mobilne centra informacji zawodowej, młodzieżowe centra kariery:

- prowadzenie zajęć przygotowujących do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej oraz dalszego planowania kariery;
- prowadzenie seminariów, konferencji, warsztatów;
- wspieranie nauczycieli i rodziców w działaniach doradczych;
- umożliwianie udziału w różnych szkoleniach uczniom, którzy z rozmaitych powodów nie ukończyli szkoły podstawowej w przewidzianym terminie;
- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych.

Pracodawcy:

- współorganizowanie konkursów zawodoznawczych;
- aranżowanie spotkań przedstawicieli firm z uczniami, rodzicami i nauczycielami;
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych do firm i obserwacji zawodowych;
- przeprowadzanie wywiadów z przedstawicielami zawodów o temat specyfiki pracy w wybranym zawodzie lub na wybranym stanowisku pracy;
- sponsorowanie przedsięwzięć wzbogacających ofertę edukacyjno-zawodową, bazę dydaktyczną szkoły.

Kuratoria oświaty, urzędy marszałkowskie, starostwa powiatowe, urzędy miast i gmin:

- tworzenie sieci doradców zawodowych;
- opracowywanie i wdrażanie programu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa zawodowego;

- powoływanie powiatowych lub gminnych koordynatorów ds. doradztwa zawodowego.

Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE):

- organizowanie szkoleń, seminariów, konferencji z zakresu doradztwa zawodowego;
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- opracowywanie dokumentów wspierających pracę doradcy zawodowego (programy, wzorcowe rozwiązania, e-zasoby);
- prowadzenie platformy Moodle z informacjami, zasobami z zakresu doradztwa zawodowego.

Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych RP:

- organizowanie konferencji, szkoleń dla doradców zawodowych,
- organizowanie Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery.

Organizacje pozarządowe:

- propagowanie idei wolontariatu;
- umożliwianie uczniom doświadczania pracy;
- realizowanie wspólnych projektów edukacyjnych.

Inne: podmioty, które mogą być partnerami w realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego, np. fundacje, stowarzyszenia, organizacje pracodawców. W zależności od specyfiki szkoły, jej potrzeb i możliwości, a także otoczenia społeczno-gospodarczego nawiązuje ona kontakty, tworzy sieć współpracy z podmiotami, które angażują się w działania z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego.

F. Plan realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym w danym roku szkolnym

Szkoła opracowuje WSDZ na cały cykl kształcenia w szkole. Dla usprawnienia realizacji zapisów WSDZ proponuje się przygotowanie rocznego programu realizacji doradztwa zawodowego. W rocznym programie znajdują się następujące elementy obejmujące:

1) działania związane z realizacją doradztwa zawodowego, w tym:

a) tematykę działań, z uwzględnieniem treści programowych oraz oddziałów, których dotyczą te działania,

b) metody i formy realizacji działań, z uwzględnieniem udziału rodziców w tych działaniach,

c) terminy realizacji działań,

d) osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań,

2) podmioty, z którymi szkoła współpracuje przy realizacji działań – z uwzględnieniem odpowiednio potrzeb uczniów, słuchaczy i rodziców oraz lokalnych lub regionalnych działań związanych z doradztwem zawodowym.

3) Program opracowuje doradca zawodowy.

G. Monitoring i ewaluacja wewnętrzna WSDZ

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego oraz roczny plan doradztwa są monitorowane. Za monitoring odpowiada bezpośrednio doradca zawodowy. Monitoring stanowi podstawę do okresowej ewaluacji i koniecznych modyfikacji WSDZ. Dyrektor, po konsultacji z doradcą zawodowym, ustala sposoby, zasady i harmonogram oraz obszary prowadzenia monitoringu i ewaluacji. Ewaluacja przeprowadzana jest co roku.

Rada pedagogiczna, rodzice uczniów, osoby i instytucje z otoczenia gospodarczo-społecznego są informowani o realizacji doradztwa zawodowego w szkole. Działanie to ma charakter informacyjny, a także promujący szkołę i pracę doradcy zawodowego oraz osób zaangażowanych w zadania z doradztwa zawodowego.

H. Efekty wynikające z wdrożenia WSDZ w szkole

- kształtowanie aktywności zawodowej uczniów

- świadome planowanie swoich działań
- zrozumienie mechanizmów rynku pracy
- zrozumienie roli kształcenia ustawicznego

3. TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO

A. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I-III

TEMATYKA DZIAŁAŃ	TREŚCI PROGRAMOWE	METODY I FORMY REALIZACJI	TERMIN	OSOBY ODPOWIEDZIALNE

1.Poznawanie siebie	<p>1.1 opisywanie swoich zainteresowań i określanie, w jaki sposób można je rozwijać;</p> <p>1.2 prezentowanie swoich zainteresowań wobec innych osób;</p> <p>1.3 podawanie przykładów różnorodnych zainteresowań ludzi;</p> <p>1.4 podawanie przykładów swoich mocnych stron w różnych obszarach;</p> <p>1.5 podejmowanie działań w sytuacjach zadaniowych i opisywanie, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.</p>	<p>- lekcje wychowawcze, zajęcia dydaktyczne, zajęcia integracyjne, zajęcia rozwijające kreatywność, zajęcia z pedagogiem szkolnym, udział w konkursach, imprezach szkolnych i klasowych, kontakty indywidualne z młodzieżą</p>	<p>IX- VI wg programu pracy wychowawczej w klasach I,II,III</p>	<p>wychowawcy, pedagog, nauczyciele, psycholog, doradca zawodowy, nauczyciele świetlicy</p>
2.Świat zawodów i rynek pracy	<p>2.1 odgrywanie różnych ról zawodowych w zabawie;</p> <p>2.2 podawanie nazw zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisywanie podstawowej specyfiki pracy w wybranych zawodach;</p> <p>2.3 opisywanie, czym jest praca, i omawianie jej znaczenia w życiu człowieka na wybranych przykładach;</p> <p>2.4 omawianie znaczenia zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;</p> <p>2.5 opisywanie roli zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;</p> <p>2.6 posługiwanie się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.</p>	<p>-spotkania z przedstawicielami różnych zawodów</p> <p>-uczestnictwo w tematycznym balu przebierańców</p> <p>- zajęcia kreatywne na świetlicy szkolnej</p> <p>- gry i zabawy edukacyjne</p> <p>- metody plastyczne (plakaty, komiksy, kolaże)</p>		

3.Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	3.1 uzasadnianie potrzeby uczenia się i zdobywania nowych umiejętności; 3.2 wskazywanie treści, których uczeń lubi się uczyć; 3.3 wymienianie różnych źródeł wiedzy i podejmowanie próby korzystania z nich.		IX- VI wg programu pracy wychowawczej w klasach I,II,III	wychowawcy, pedagog, nauczyciele, psycholog, doradca zawodowy
4.Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	4.1 opowiadanie, kim uczeń chciałby zostać i co chciałby robić; 4.2 planowanie swoich działań lub działań grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu; 4.3 próbowanie samodzielnego podejmowania decyzji w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.			

B. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV-VI

TEMATYKA DZIAŁAŃ	TREŚCI PROGRAMOWE	METODY I FORMY REALIZACJI	TERMIN	OSOBY ODPOWIEDZIALNE

1.Poznawanie własnych zasobów	<p>1.1 określanie własnych zainteresowań i uzdolnień oraz kompetencji;</p> <p>1.2 wskazywanie swoich mocnych strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;</p> <p>1.3 podejmowanie działań w sytuacjach zadaniowych i ocenianie swojego działania, formułując wnioski na przyszłość;</p> <p>1.4 prezentowanie swoich zainteresowań i uzdolnień wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.</p>	<p>- lekcje wychowawcze, zajęcia dydaktyczne, zajęcia integracyjne, zajęcia z pedagogiem szkolnym, udział w konkursach, imprezach szkolnych i klasowych, kontakty indywidualne z młodzieżą</p> <p>-spotkania z przedstawicielami zawodów, w tym zaangażowanie rodziców</p> <p>- wycieczki zawodoznawcze</p> <p>- gry i zabawy edukacyjne</p>	<p>IX- VI wg programu pracy wychowawczej, dydaktycznej i opiekuńczej,</p> <p>-lekcje wychowawcze</p>	<p>wychowawcy, pedagog, nauczyciele, psycholog, doradca zawodowy</p>
2.Świat zawodów i rynek pracy	<p>2.1 wymienianie różnych grup zawodów i podawanie przykładów zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisywanie różnych ścieżek ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;</p> <p>2.2 opisywanie, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;</p> <p>2.3 podanie czynników wpływające na wybory zawodowe;</p> <p>2.4 posługiwanie się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;</p> <p>2.5 wyjaśnianie rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.</p>	<p>- metody plastyczne (plakaty, komiksy, kolaże , mapy myśli, infografiki)</p>		

3.Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	3.1 wskazywanie różnych sposobów zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawianie swojego indywidualnego sposobu nauki; 3.2 wskazywanie przedmiotów szkolnych, których lubi się uczyć; 3.3 samodzielne docieranie do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.			wychowawcy, pedagog, nauczyciele, psycholog, doradca zawodowy
4.Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	4.1 opowiadanie o swoich planach edukacyjno-zawodowych; 4.2 planowanie swoich działań lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu; 4.3 samodzielne podejmowanie decyzji w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z osobą ucznia.		IX- VI wg programu pracy wychowawczej, dydaktycznej i opiekuńczej	wychowawcy, pedagog, nauczyciele, psycholog, doradca zawodowy

C. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII

TEMATYKA DZIAŁAŃ	TREŚCI PROGRAMOWE	METODY I FORMY REALIZACJI	TERMIN	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
-------------------------	--------------------------	----------------------------------	---------------	-----------------------------

1.Poznawanie własnych zasobów	<p>1.1 określania wpływu stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych</p> <p>1.2 rozpoznanie własnych zasobów (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe)</p> <p>1.3 dokonanie syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikającej z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;</p> <p>1.4 rozpoznanie własnych ograniczeń jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych</p> <p>1.5 rozpoznanie swoich możliwości i ograniczeń w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnienia ich w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej</p> <p>1.6 określenie aspiracji i potrzeb w zakresie własnego rozwoju i możliwych sposobów ich realizacji</p> <p>1.7 określenie własnej hierarchii wartości i potrzeb</p>	<p>- lekcje wychowawcze, zajęcia dydaktyczne, zajęcia integracyjne, udział w konkursach, imprezach szkolnych i klasowych,</p> <p>-konsultacje indywidualne z uczniem</p> <p>-spotkania z przedstawicielami zawodów, w tym zaangażowanie rodziców</p> <p>- wizyty studyjne w zakładach pracy</p> <p>-pokazy filmów</p> <p>- wycieczki zawodoznawcze</p> <p>-spotkania z przedstawicielami zawodów, wywiady</p> <p>-gry edukacyjne</p> <p>-metody plastyczne (plakat, infografiki, mapy myśli)</p> <p>-testy, kwestionariusze, ankiety – narzędzia wspierające proces decyzyjny w kontekście wyboru zawod</p>	<p>IX- VI wg programu pracy wychowawczej, dydaktycznej i opiekuńczej,</p> <p>-lekcje wychowawcze</p> <p>- zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego</p>	<p>wychowawcy, pedagog, nauczyciele, psycholog, doradca zawodowy</p>
2.Świat zawodów i rynek pracy	<p>2.1 wyszukiwanie i analiza informacji na temat zawodów oraz charakterystyka wybranych zawodów, uwzględniając kwalifikacje</p>		<p>IX- VI wg programu pracy wychowawczej,</p>	<p>wychowawcy, pedagog, nauczyciele, psycholog,</p>

	<p>wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskania</p> <p>2.2 porównanie własnych zasobów i preferencji z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców</p> <p>2.3 wyjaśnienie zjawisk i trendów zachodzących na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy</p> <p>2.4 uzasadnienie znaczenia pracy w życiu człowieka</p> <p>2.5 analiza znaczenia i możliwości doświadczania pracy</p> <p>2.6 wskazanie wartości związanych z pracą i etyką zawodową</p> <p>2.7 dokonanie autoprezentacji</p> <p>2.8 charakterystyka instytucji wspomagających planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucji rynku pracy</p>		<p>dydaktycznej i opiekuńczej,</p> <p>-lekcje wychowawcze</p> <p>- zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego</p>	doradca zawodowy
3.Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	<p>3.1 analiza ofert szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji</p> <p>3.2 analiza kryteriów rekrutacyjnych do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów</p> <p>3.3 charakterystyka struktury systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej</p> <p>3.4 określenie znaczenia uczenia się przez całe życie</p>		<p>IX- VI wg programu pracy wychowawczej, dydaktycznej i opiekuńczej,</p> <p>-lekcje wychowawcze</p> <p>- zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego</p>	

4. Planowanie własnego rozwoju	<p>4.1 dokonanie wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym</p> <p>4.2 określenie celów i planów edukacyjno-zawodowych, uwzględniając własne zasoby</p> <p>4.3 identyfikacja osób i instytucji wspomagających planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnienie w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy</p> <p>4.4 planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów</p>		<p>IX- VI wg programu pracy wychowawczej, dydaktycznej i opiekuńczej,</p> <p>-lekcje wychowawcze</p> <p>- zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego</p>	<p>wychowawcy, pedagog, nauczyciele, psycholog, doradca zawodowy</p>

D. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla liceów ogólnokształcących

TEMATYKA DZIAŁAŃ	TREŚCI PROGRAMOWE	METODY I FORMY REALIZACJI	TERMIN	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
1.Poznawanie własnych zasobów	1.1 sporządzenie bilansu własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („port folio”) 1.2 określenie obszarów do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego 1.3 określenie wpływu stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych 1.4 rozpoznanie swoich możliwości i ograniczeń w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnienie ich w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej 1.5 analiza własnych zasobów (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej 1.6 określenie własnego systemu wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową	- lekcje wychowawcze, zajęcia dydaktyczne, zajęcia z psychologiem szkolnym, udział w warsztatach, - konsultacje indywidualne z uczniami	IX- VI wg programu pracy wychowawczej, dydaktycznej i opiekuńczej oraz wg programu realizacji doradztwa zawodowego	wychowawcy, nauczyciele, psycholog, pedagog, doradca zawodowy
2.Świat zawodów i rynek pracy	2.1 analiza informacji o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskania w kontekście wyborów edukacyjno – zawodowych 2.2 analiza informacji o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych	-lekcje wychowawcze, zajęcia dydaktyczne, - udział w spotkaniach z przedstawicielami rynku pracy - spotkania z pracodawcami -konsultacje indywidualne z uczniami, rodzicami	IX- VI wg programu pracy wychowawczej, dydaktycznej i opiekuńczej oraz wg programu realizacji	wychowawcy, nauczyciele, psycholog, pedagog, doradca zawodowy

	<p>2.3porównanie form zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz analiza podstaw prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposobów ich rozwiązywania, praw i obowiązków pracownika</p> <p>2.4konfrontacja własnych zasobów ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy</p> <p>2.5określenie znaczenia i wskazanie możliwości realizacji różnych form aktywizacji zawodowej</p> <p>2.6sporządzenie i aktualizacja dokumentów aplikacyjnych zgodnie z wymaganiami pracodawców</p> <p>2.7przygotowanie się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej</p> <p>2.8charakterystyka przebiegu procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucji wspomagających zakładanie własnej działalności gospodarczej</p> <p>2.9charakterystyka instytucji wspomagających planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej , w tym instytucje rynku pracy</p>		doradztwa zawodowego	
3.Rynek edukacyjny	3.1korzystanie ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia	-lekcje wychowawcze, zajęcia dydaktyczne,	IX- VI	wychowawcy, nauczyciele, psycholog,

uczenie się przez całe życie	formalnego, pozaformalnego i nieformalnego 3.2określenie korzyści wynikających z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym 3.3analiza możliwości uzupełnienia, poszerzenia i uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji 3.4wskazywanie możliwości kontynuowania nauki	- udział w spotkaniach , konferencjach, warsztatach organizowanych przez instytucje rynku pracy -współpraca z instytucjami wspierającymi ucznia i rodziców w zakresie doradztwa zawodowego (spotkania z przedstawicielami PPP, PUP) -konsultacje indywidualne z uczniami,	wg programu pracy wychowawczej, dydaktycznej i opiekuńczej oraz wg programu realizacji doradztwa zawodowego	pedagog ,doradca zawodowy
4.Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	4.1ustalanie celów, zadań i działań w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej 4.2sporządzenie indywidualnego planu działania (IPD), planowanie różnych wariantów ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji 4.3dokonanie wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi	-lekcje wychowawcze, zajęcia dydaktyczne, -konsultacje indywidualne z uczniami	IX- VI wg programu pracy wychowawczej, dydaktycznej i opiekuńczej oraz wg programu realizacji doradztwa zawodowego	wychowawcy, nauczyciele, psycholog, pedagog ,doradca zawodowy